

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres ref: 17/4890-HBK

Vår ref: 17/03565-6

Dato: 12.10.2017

Utlendingsdirektoratets kommentarer til høring om forslag til endring i utlendingsforskriften om utvidelse av asylsøkeres adgang til arbeid og praksisopplæring

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høring om forslag til endring i utlendingsforskriften vedrørende utvidet adgang for asylsøkere til å utføre arbeid, med høringsfrist 13. oktober 2017.

Departementet foreslår en ny bestemmelse i utlendingsforskriften (ny § 1-1 B), som skal regulere asylsøkeres adgang til å utføre frivillig, vederlagsfritt arbeid og praksisopplæring. Forslaget åpner for at asylsøkere uten arbeidstillatelse kan delta i praksisopplæring i offentlig og privat sektor dersom de deltar i et integreringsfremmende program i regi av Utlendingsdirektoratet (UDI) eller asylmottaket. Videre åpnes det for at asylsøkere som deltar i et slikt integreringsfremmende program kan utføre enkelte arbeidsoppgaver som normalt utføres av lønnet arbeidskraft på mottaket. Departementet foreslår også en endring i utlendingsforskriften § 17-24, der det åpnes for å gjøre unntak fra vilkåret om dokumentert identitet for midlertidig arbeidstillatelse.

Det overordnede formålet til UDI på mottaksfeltet er å sikre tilbud om innkvartering til personer som søker beskyttelse. Innkvarteringstilbudet skal innrettes slik at det fremmer integrering for personer som har fått, eller med stor sannsynlighet vil få oppholdstillatelse og samtidig stimulere til retur av personer med utreiseplikt. UDI er derfor i all hovedsak positiv til de foreslåtte endringene, og ser at disse kan bidra til raskere integrering av asylsøkere som skal bli værende i Norge. Avgrensningen av målgruppen til å omfatte personer i integreringsmottak vil sikre at de integreringsfremmende tiltakene rettes mot personer som med høy sannsynlighet skal bli i Norge, samtidig som det ikke blir gitt til grupper som sannsynligvis skal returnere. Vi har imidlertid noen kommentarer og innspill til de foreslåtte endringene, som følger nedenfor.

UDIs kommentarer

Ordlyden i ny § 1-1 B

Det fremgår av den foreslåtte bestemmelsen at gruppen som skal omfattes er «asylsøkere som deltar i program i regi av UDI eller asylmottak». Videre vises det i høringsnotatet til at endringen per i dag kun vil gjelde asylsøkere som oppholder seg i integreringsmottak.

Vi gjør i denne forbindelse oppmerksom på at fulltidsprogram på integreringsmottak per i dag ikke er i regi av asylmottak eller UDI, men i regi av vertskommunen, med IMDi som ansvarlig direktorat. Slik ordlyden er foreslått i den nye bestemmelsen vil den derfor ikke omfatte asylsøkere på integreringsmottakene.

Videre fremgår det av høringsnotatet at det legges opp til å tidsbegrense forskriftsendringen til tre år. Piloten med integreringsmottak har varighet ut 2018. Vi foreslår derfor at forskriftsendringen får en tidsbegrensning for samme periode, slik at det kan foretas en evaluering av ordningen samtidig som det foretas en vurdering av mottaksorganiseringen.

På bakgrunn av ovennevnte forhold foreslår vi følgende ny ordlyd i § 1-1 B annet ledd første punktum:

«Asylsøkere i integreringsmottak som deltar i fulltidsprogram, kan vederlagsfritt ha praksis i offentlig og privat virksomhet eller utføre arbeidsoppgaver i asylmottaket selv om arbeidet ellers utføres av lønnende arbeidstakere.»

Adgangen til å gi retningslinjer til praksisopplæring i offentlig eller privat sektor

Det fremgår av høringsnotatet at det legges opp til at UDI utarbeider generelle retningslinjer for deltakelse i praksisopplæring. Formålet med retningslinjene skal være å sikre rettigheter og hindre utnyttning av deltakere/beboerne. Det legges videre opp til at UDI v/frivillighetskoordinator på integreringsmottakene skal ha en rolle i oppfølging av den enkelte beboer i dette.

Vi gjør oppmerksom på at praksisopplæring i integreringsmottakene er en del av fulltidsprogrammet, som organiseres og følges opp av vertskommunene. Det er NAV som har ansvaret for arbeidspraksis for innvandrere i Norge, og har kompetanse til både å drive med formidling og kontroll av tiltaket. Vi mener derfor at det ikke er naturlig at generelle retningslinjer for deltakelse i praksisopplæring utarbeides av UDI.

Vi mener videre at oppgaven med å formidle og føre kontroll med oppdrag om arbeidspraksis ligger utenfor UDIs sektoransvar og kompetanse. Mottaksansatte innehar ikke den kompetansen som er nødvendig, og denne oppgaven bør derfor legges til instanser som utfører kontrolloppgaver i dag, som for eksempel Arbeidstilsynet, politiet eller NAV i vertskommunen. UDI gjør for øvrig oppmerksom på at regjeringen i Prop. 1 S (2017-2018) foreslår å avvikle prøveordningen med frivillighetskoordinatorer i mottak.

Adgangen til å utføre oppgaver på mottaket som normalt utføres av lønnet arbeidskraft

UDI er positiv til departementets forslag om at beboere i integreringsmottakene også skal kunne utføre oppgaver på mottakene som normalt utføres av lønnet arbeidskraft. Vi ser imidlertid at det vil være få oppgaver i et mottak som en asylsøker kan utføre.

Grunnen til dette er at asylsøkere ikke kan ha oppgaver som har å gjøre med ledelse og kontrollfunksjoner. Videre kan de heller ikke få innsyn i taushetsbelagte eller sensitive opplysninger om andre beboere. Når det gjelder direkte kontakt med barn, er det etter utlendingsloven § 97 krav til politiattest. Dette vil det være vanskelig for asylsøkere å få.

Unntak fra vilkår om dokumentert identitet i utlendingsforskriften § 17-24 første ledd

Vi mener det kan være en utfordring at unntaket for vilkåret om dokumentert identitet for midlertidig arbeidstillatelse for asylsøkere er knyttet til bosted. I noen tilfeller skjer det i dag at beboere på integreringstiltak etter en tid mister motivasjon for å delta i fulltidsprogram og ønsker å flytte til ordinært mottak. Vi mener det da følger av § 17-24 at asylsøkeren i slike tilfelle ikke lenger oppfyller kravet for rett til å ta arbeid. Det må avklares hvordan slike situasjoner skal håndteres, herunder hvordan asylsøkeren skal informeres om dette når det gis midlertidig arbeidstillatelse.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Ina Knarvik Hørnes
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.